

**Ehkäisevän päihdetyön
suunnitelma
2024-2025**

Salon kaupunki

Sisällysluettelo

1.	Lähtökohdat kunnan ehkäisevälle päihdetyölle	3
1.1	Ehkäisevä päihdetyö kaupunkistrategiassa	3
1.2	Ehkäisevän päihdetyön tarve tutkimustulosten perusteella.....	3
1.3	Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat valtakunnalliset strategiat	4
2.	Mitä kaikkea ehkäisevä päihdetyö kunnassa on	5
2.1	Ehkäisevä päihdetyö Salon kaupungissa	7
2.1.1	Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava elin	7
2.1.2	Monialainen työryhmä	8
2.1.3	Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori.....	8
2.1.4	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	8
3.	Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma Salon kaupungissa 2024-2025	9
4.	Lähteet	13
5.	Liite.....	13

1. Lähtökohdat kunnan ehkäisevälle päihdetyölle

Ehkäisevä päihdetyö perustuu lakiin ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä. Laki määrittelee siihen liittyvät vastuut ja sen toteuttamisen. Ehkäisevän päihdetyön lain tarkoitus on varmistaa, että ehkäisevää päihdetyötä tehdään valtakunnallisesti ja siten edistää kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tasa-arvoa. (Finlex.fi)

Ehkäisevän päihdetyön laissa tarkoitetaan kunnissa sellaista toimintaa, jolla vähennetään päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. Mukaan lasketaan tupakkatuotteet ja rahapelaaminen. Laissa päihteillä tarkoitetaan alkoholipitoisia aineita, huumausaineita sekä päihtymiseen käytettäviä lääkkeitä ja muita aineita. (Finlex.fi)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yleinen ohjaus- ja valvontavastuu on sosiaali- ja terveysministeriöllä (STM). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kehittää ja ohjaa mm. ehkäisevää päihdetyötä. Kuntien ehkäisevää päihdetyön toteuttamista ja kehittämistä tukevat lakisääteisesti myös aluehallintoviranomaiset sekä hyvinvointialue (Varha). Paikallisesti ehkäisevää päihdetyötä tehdään poikkihallinnollisesti yhteistyössä eri järjestöjen, yhdistysten, yhteisöjen, viranomaisten, hyvinvointialueen ja seurakunnan kanssa. Kunnan tehtävänä on huolehtia ehkäisevään päihdetyöhön liittyvästä tarpeen mukaisesta työn organisoinnista alueellaan. Kunnassa tulee olla ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava elin. Myös kuntalaisia osallistetaan ehkäisevään päihdetyöhön ja sen kehittämiseen. (STM.fi)

Salon kaupungissa on kuluvan valtuustokauden alussa vahvistettu Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2021, mutta hyvinvointialueiden käynnistyttyä, on suunnitelman päivittämiselle ollut tarvetta. Kuluvan valtuustokauden loppuajaksi on valmisteltu päivitetty ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, jossa on huomioitu mm. viimeaikaiset tutkimustulokset sekä ehkäisevä päihdetyö kaupungin omissa rakenteissa ja palvelutuotannossa. Jatkossa suunnitelmaa tulee päivittää suositusten mukaisesti kahden vuoden välein. Suunnitelmaa voidaan myös täydentää valtuustokauden aikana.

1.1 Ehkäisevä päihdetyö kaupunkistrategiassa

Salon kaupunkistrategian yksi päämäärä on "Hyvinvoiva Salo". Sen hengen mukaisesti halutaan mm. ehkäisevän päihdetyön avulla pitää huoli henkilöstöstä ja edistää asukkaiden hyvinvointia yhdessä asukkaiden, yhdistysten ja muiden yhteisöjen kanssa. Kaupungin arvojen mukaisesti myös kunnassa tehtävä ehkäisevä päihdetyö on luonteeltaan vastuullista ja oikeudenmukaista. Kaupungin ehkäisevä päihdetyö on rohkeaa ja se mahdollistaa työn tekemisen uudella ja vaikuttavalla tavalla. Valtuutetut, nuorisovaltuutetut ja johtoryhmän viranhaltijat ovat saaneet osoittaa suuntaa ehkäisevälle päihdetyölle heille järjestetyssä keskustelutilaisuudessa kuluvalla valtuustokaudella. Sieltä nousseet ponnet tarvittavista ehkäisevän päihdetyön toimenpiteistä on huomioitu päivitettyssä ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa.

1.2 Ehkäisevän päihdetyön tarve tutkimustulosten perusteella

Suuntaa ja tietoa kaupungissa tehtävälle ehkäisevälle päihdetyölle antavat valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset tutkimukset. Valtakunnallisista tutkimuksista Kouluterveyskysely tehdään kahden vuoden välein. Se tuottaa monipuolista tietoa 7-18 vuotiaiden lasten ja nuorten terveydestä ja mm. päihteiden käytöstä. Viimeisin tutkimus on tehty keväällä 2023. Aikuisväestön Terve Suomi- tutkimus tehdään valtakunnallisesti parillisina vuosina, lisäksi

kunnilla on mahdollisuus teettää lisäotoskysely omaan kuntaan. Terve Suomi- kyselystä saadaan tietoa aikuisväestön terveydentilasta, työkyvystä ja mm. päihteiden käytöstä. Edellinen tutkimus on tehty hiljattain ja uutta tietoa salolaisesta aikuisväestöstä on saatu toukokuussa 2024. Varhan tuottama päihdetilannekysely tehtiin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen 27:lle kunnan asukkaalle loppuvuodesta 2023. Siitä käy ilmi mm. päihteiden käyttöön liittyvät ilmiöt Salon kaupungissa ja kansalaisten, sekä aikuisten että nuorten, toiveet ehkäisevän päihdetyön sisällön kehittämiseksi.

Tutkimustulosten huomioiminen on oleellista ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyden edistämisen toimintaa, sillä tulosten ja niiden perusteella tehtyjen toimenpiteiden avulla voidaan edistää kuntalaisten toiminta- ja työkykyä sekä kehittää kaupungin ehkäisevää päihdetyötä tarvittavaan suuntaan. Edellä mainituilla asioilla on siten suoraan vaikutusta myös kaupungin elinvoimaisuuteen ja vetovoimaan.

1.3 Ehkäisevää päihdetyötä ohjaavat valtakunnalliset strategiat

STM:n päihde- ja riippuvuusstrategialla halutaan turvata kansalaisten perus- ja ihmisoikeudet sekä tunnistaa päihde- ja riippuvuusilmiöiden yhtymäkohdat ja edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Päihde- ja riippuvuusstrategiassa strategiassa on viisi painopistettä:

- Vahvistetaan päihteitä käyttävien, riippuvuushaittoja kokevien ja päihdepalveluiden piirissä olevien ihmisten sekä heidän läheistensä oikeuksien toteutumista
- Vahvistetaan yhteistyötä, tiedonkulkua, asiantuntemusta ja tietoperustaa
- Tehostetaan alkoholi-, tupakka- ja nikotiini, huumausaine- ja rahapelipoliittisia toimia
- Varmistetaan ehkäisevän päihdetyön ja päihde- ja riippuvuuspalveluiden laatu, saavutettavuus ja saatavuus
- Varmistetaan päihde- ja riippuvuusasiantuntemus ja yhteistyö valtioneuvostotasolla

Päihde- ja riippuvuusstrategiaa toimeenpannaan sen alaisilla ohjelmilla ja linjauksilla, kuten rahapelipoliittisella ohjelmalla, huumausainepoliittisella periaatepäätöksellä, tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän suosituksilla sekä ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmalla. STM ohjaa ja valvoo THL:n toimeenpanevia kuntiin kohdistuvia toimenpiteitä.

Ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma 2015-2025 (THL) tukee kunnissa tehtävää lakisääteistä työtä nostaen esille vaikuttavat ja kustannustehokkaat ehkäisevän päihdetyön mahdollisuudet valtakunnallisesti.

THL:n toimintaohjelmassa vuonna 2015 kuvattiin kuusi painopistettä ehkäisevälle päihdetyölle sekä niille osatavoitteet ja kehittämistoimet:

- ehkäisevän päihdetyön valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset rakenteet ovat kunnossa
- haitoista viestitään tutkittuun tietoon perustuen yksilöiden valintojen ja sosiaali- ja terveystieteiden tueksi
- riskikäyttö ja haitat tunnistetaan ja tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa
- paikallista alkoholi-, tupakka- ja rahapelipolitiikkaa toteutetaan suunnitellusti ja laajassa yhteistyössä
- haittojen ehkäisyyn panostetaan lähiyhteisöissä
- ammattilaisilla on riittävästi ehkäisevän päihdetyön osaamista

Vuonna 2021 tehdyssä toimintaohjelman väliarvioinnissa todettiin että ”kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvetta on edelleen tehostaa ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelmassa tehtävää työtä eritoten:

- humalajuomisen vähentämiseksi niin aikuisväestössä kuin alaikäisillä
- tupakka- ja nikotiini tuotteiden käytön lopettamiseksi Savuton ja nikotiiniton Suomi - tavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä sekä aikuisväestössä (eritoten matalasti koulutetuissa väestöryhmissä) että alaikäisillä
- huumausaineiden käytön ja kokeilujen yleistymisen pysäyttämiseksi alaikäisten nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa
- riskitasolla rahapelien pelaamisessa näkyvän hyvän vähenevän kehityksen jatkamiseksi sekä alaikäisten nuorten suojelemiseksi rahapelihaitoilta”

2. Mitä kaikkea ehkäisevä päihdetyö kunnassa on

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on parantaa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Tavoitteeseen päästään edistämällä päihteettömiä, savuttomia ja nikotiinittomia elintapoja. Tavoite voidaan saavuttaa myös ehkäisemällä ja vähentämällä päihteiden ja tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttöä sekä rahapelaamista ja niistä aiheutuvia haittoja sekä lisäämällä ymmärrystä niihin liittyvistä laajemmista ilmiöistä. Työ edistää osaltaan perus- ja ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa sekä tukee ammattilaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kykyä ymmärtää eri taustoista tulevia ihmisiä (Markkula 2022, 8).

Ehkäisevää päihdetyötä kunnassa voidaan kuvailla myös siten, että se edistää laajassa yhteistyössä tehtynä päihteettömiä elintapoja vahvistamalla suojaavia tekijöitä ja vähentämällä riskitekijöitä. Ehkäisevä päihdetyö tulee kohdistaa kaikenikäisiin kuntalaisiin. Jo varhaiskasvatuksessa voidaan alkaa vahvistamaan yksilön suojatekijöitä ja riippuvuuksilta suojaavia tekijöitä. On tärkeää kaikissa ikäluokissa pyrkiä pienentämään riskiä lisäävien tekijöiden vaikutuksia. Työssäkäyvien ja ikääntyneiden työ- ja toimintakyvystä kannattaa huolehtia, sillä päihteet ja riippuvuudet kuormittavat niitä.

Ehkäisevä päihdetyö vähentää päihteiden käytön haittoja, lisää ymmärrystä päihdeilmiöstä sekä edistää päihteitä käyttävien oikeuksia. Toimiva kokonaisuus syntyy eri toimijoiden samansuuntaisista toimista, joten yhteisten tavoitteiden määrittäminen kaupungin eri toimijoiden kesken on tärkeää.

Tiesitkö?

Suojaavat tekijät ja riskitekijät

Suojaava tekijä on yksilön, yhteisön tai yhteiskunnan piirre, joka ehkäisee tai vähentää riskiä päihteiden, tupakka- ja nikotiini- tuotteiden käytön tai rahapelaamisen aloittamiseen tai ongelmien syntyyn.

Suojaavia tekijöitä ovat esimerkiksi:

- turvallinen ja kannustava kasvuympäristö, kasvua tukeva varhaiskasvatus ja perusopetus
- hyvät tunne- ja vuorovaikutustaidot
- turvalliset ja luottamukselliset sosiaaliset suhteet lähiyhteisöissä
- vallitseva päihteisiin ja muihin riippuvuuksiin liittyvä kulttuuri, eli päihde-, tupakka- ja nikotiini- sekä rahapelihaittoja ehkäisevät ja stigmaa purkavat asenteet sekä
- päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden tai rahapelien vaikea saatavuus (esim. tiukka ikärajakontrolli)

Riskitekijä on yksilön, hänen lähisuhteidensa, yhteisönsä tai yhteiskunnan ominaisuus, tilanne tai tapahtuma, joka tietyissä olosuhteissa tai tietyissä ryhmissä lisää jonkin tietyn häiriön tai ongelman todennäköisyyttä.

Riskitekijöitä ovat esimerkiksi:

- kasvuympäristön monimuotoiset ongelmat, kuten väkivalta ja laiminlyönnit sekä turvattomuus ja osattomuus
- toimeentulon tai työllistymisen ongelmat
- yksinäisyys, heikot sosiaaliset suhteet, sairastuminen
- vallitseva päihteisiin ja muihin riippuvuutta aiheuttaviin toimintoihin myönteisesti suhtautuva kulttuuri
- päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden tai rahapelien helppo saatavuus (esim. ikärajakontrollin heikkous)

Kuva 1. Päihteiden käytön suoja- ja riskitekijät (Markkula 2022, 12)

Toteutuakseen laadukas ehkäisevä päihdetyö vaatii kunnassa riittävät resurssit ja rakenteet:

(Kuva 2. Laadukkaan ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja resurssit, THL 2022)

THL:n mukaan rakenteiden ollessa kunnassa voidaan suunnitella, kehittää ja toteuttaa kaupungille kuuluvia lakisääteisiä ehkäisevän päihdetyön tehtäviä:

- Kunnan päihdeolojen seuranta ja niitä koskeva tiedotus
- Päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskeva viestintä yksilöille ja koko väestölle
- Päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamisen lisääminen ja tukeminen kaikissa kunnan tehtävissä
- Ehkäisevän päihdetyön toimien esittäminen ja edistäminen kunnan hallinnossa
- Kunnan toimien sovittaminen yhteen eri toimijoiden (mm. poliisi, alkoholi- ja tupakkalakien noudattamisen valvonta, elinkeinoelämän ja ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvat yleishyödylliset yhteisöt) kanssa.
- Ehkäisevän päihdetyön liittäminen osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä sitä koskevaa suunnittelua ja seurantaa (THL 2022)

2.1 Ehkäisevä päihdetyö Salon kaupungissa

2.1.1 Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava elin

Ehkäisevästä päihdetyöstä Salossa vastaa kaupunginhallitus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä on kaupunginhallituksen alaisuudessa toimiva ohjausryhmä, jonka tehtävänä on vastata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjauksesta, edistämisestä sekä seurannasta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvissa palveluissa. Ehkäisevä päihdetyö sijoittuu kaupungin organisaatiossa konsernipalveluihin kuuluvaan yhteisöpalveluun.

2.1.2 Monialainen työryhmä

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman toimeenpaneva työryhmä on ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yhteistyöryhmä, jossa on yhteensä 27 eri toimialojen edustajaa kaupungin organisaatiosta, Varhasta, seurakunnasta, poliisista, paikallisista yhdistyksistä ja yhteisöistä. Konkreettista toimintaa suunnittelee kaksi pienempää alatyöryhmää, ehkäisevän päihdetyön työryhmä sekä mielenterveyden edistämisen työryhmä. Iso yhteistyöryhmä kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa ja työryhmät tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

2.1.3 Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori

Salossa on nimetty ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori, joka toimii monialaisen ryhmän puheenjohtajana ja koolle kutsujana, samoin hän koordinoi ja johtaa pienempiä työryhmiä. Koordinaattori on nimetty myös kaupungin ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöksi. Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori toimii ja kehittää ehkäisevää päihdetyötä yhteistyössä valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Koordinaattorin tehtävänä on varmistaa yhdyspintatyön toimivuus kaupungin sisäisessä toiminnassa sekä laaja-alaisesti eri yhteistyökumppaneiden (esim. Varha, seurakunta viranomaiset, järjestöt) kanssa. Koordinaattorin työhön kuuluu myös:

- Ehkäisevän päihde -ja mielenterveystyön kehittäminen, toimintasuunnitelmien laadinta, toimeenpano, seuranta ja raportointi (ja arviointi)
- Viestintä ja koulutus liittyen alkoholin, nikotiini- ja huumausaineiden, ja rahapelaamisen haittoihin ja riskeihin ja niiden ehkäisemisen keinoihin
- Yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistaminen sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentäminen yhteistyössä eri toimialojen kanssa
- Väkivallan ehkäisytyö ja muu turvallisuustyö
- Asioiden valmistelu vastuulliselle toimielimelle sekä viranomaislausuntojen (esim. alkoholilupalausunnat) valmistelu.
- Vaikuttavien ehkäisevän päihdetyön ja mielen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallien käyttöönotto ja niiden ylläpito kaupungissa (esim. Pakka-toimintamalli ja koulujen päihdekasvatus)

2.1.4 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Tavoitteellisen ja pitkäjänteisen työskentelyn mahdollistaa ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Suunnitelman mukaan ehkäisevää päihdetyötä tulisi arvioida vuosittain ja tuloksista tulisi raportoida valtuustolle hyvinvointikertomuksissa ja – raporteissa. Salossa on ehkäisevä päihdetyön suunnitelma, ja päivitettyssä suunnitelmassa on eri ikäryhmittäin määritellyt tavoitteet, konkreettinen suunnitelma, vastuutahot, arviointimittarit sekä toiminnan suunniteltu ajankohta.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman keskeisimmät tavoitteet liittyvät tutkimusten valossa lasten ja nuorten sekä sähkötupakan aloittamisen ja lopettamisen ehkäisyyn (myös muut nikotiinivalmisteet), nuorten humalajuomisen sekä nuorten aikuisten sekä ikäihmisten liikajuomisen vähentämiseen, aikuisten riskijuomisen vähentämiseen sekä aikuisten alaikäisille alkoholin välittämisen lopettamiseen.

3. Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma Salon kaupungissa 2024-2025

Kaupungin tulee vastata kaupungissa tehtävästä ehkäisevästä päihdetyöstä. Ehkäisevää päihdetyötä tekevät Salon kaupungissa kaupungin toimijoiden yhteistyössä lisäksi hyvinvointialue, seurakunta sekä monet yhdistykset ja järjestöt, joita suunnitelmassa ei näy. Monella taholla toiminta on omana toimintana ehkäisevän päihdetyön osalta (esim. Vaihtoehto 90, Rinnesumppu, Salon klubitalo, V-S:n Finfami, Etappi jne).

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreettiset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
Varhaiskasvatusikäiset lapset ja huoltajat	Tunne- ja kaveritaidot (suojatekijöitten vahvistaminen) Hyvä itsetunto Tiedon lisääminen vanhemmille	Turvallisen tilan periaatteet Tiedottaminen ja viestintä kaupungin somessa ja verkossa Terveysviestintä (esim. hyvinvointiblogi, Wilma)	Turvallisen tilan periaatteet käytössä Blogi-kirjoitusten määrä ja sivuvierailujen määrä	Varhaiskasvatuksen johtaja, päiväkotien johtajat, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori(ept-koordinaattori), vanhemmat, oppilaat Ept-koordinaattori
Perusopetusikäiset lapset, nuoret ja huoltajat	Suojatekijöitten vahvistaminen ja riskitekijöiden vähentäminen Ongelmien tunnistaminen ja varhainen tuki Rahapeliin pelaamisen ja päihdeiden käytön vähentäminen Tiedon lisääminen nuorille ja vanhemmille ja asenteisiin vaikuttaminen	Turvallisen tilan periaatteet Päihdekasvatus- tunti - 5 lk. Välituntikioski-info -7lk Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen osallistamalla ja kouluttamalla yläkoululaisia Pakka-toimintamalli käytössä alkoholin saatavuuden ja haittojen vähentämiseksi Yhtenäisen toimintamallin (puuttumismalli) kehittäminen perusopetukseen, jos	Turvallisen tilan periaatteet käytössä Muutokset koulu-terveyskyselyssä 2023, 2025 Päihdetilannekysely 2025 Koulutukseen ja toimintaan osallistuneiden määrä Varhan alueen Yhteistyöfoorumi toimii Kampanjat toteutuvat Malli käytössä koko perusopetuksessa ja sitä käytetään johdonmukaisesti Some-nostojen määrä ja näkyvyys kaupungin verkossa Blogi-kirjoitusten	Perusopetusjohtaja, rehtorit, ept-koordinaattori, vanhemmat, oppilaat Ept-koordinaattori, ammattiopiston opiskelijat ja heidän opettajat, LSSY asiantuntija Ept-koordinaattori, koulujen nuorisotyöntekijät Perusopetus, ept-koordinaattori, nuorisopalvelut Ept-koordinaattori, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yhteistyöryhmä (MAU), sivistyspalvelut, oppilaat, vanhemmat

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreettiset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
		<p>jää kiinni päihteidenkäytöstä</p> <p>Tiedottaminen ja viestintä kaupungin somessa, Wilmassa ja verkossa</p> <p>Terveysviestintä (Hyvinvointiblogi)</p>	määrä ja sivuvierailujen määrä	Ept-koordinaattori
Toisen asteen opiskelijat	<p>Suojatekijöitten vahvistaminen ja riskitekijöiden vähentäminen</p> <p>Ongelmien tunnistaminen ja varhainen tuki</p> <p>Tiedon lisääminen asenteisiin vaikuttamalla</p> <p>Rahapeliin pelaamisen ja päihteiden käytön vähentäminen</p>	<p>Turvallisen tilan periaatteet</p> <p>Yhtenäisen toimintamallin kehittäminen lukiolaisille päihteidenkäyttötilanteissa</p> <p>Tiedottaminen ja viestintä kaupungin somessa, Wilmassa ja verkossa</p> <p>Terveysviestintä (hyvinvointiblogi)</p> <p>Pakka-toimintamalli (yhteistyöfoorumi, ostokokeet päihdetilannekysely)</p>	<p>Turvallisen tilan periaatteet käytössä</p> <p>Muutokset Kouluterveyskyselyissä 2023, 2025</p> <p>Malli on käytössä ja sitä käytetään johdonmukaisesti</p> <p>Some-nostojen määrä ja näkyvyys kaupungin verkossa, verkkosivujen uudistus</p> <p>Blogi-kirjoitusten määrä ja sivuvierailujen määrä</p> <p>Muutokset päihdetilanne- ja Kouluterveyskyselyissä 2023, 2025</p>	<p>Sivistysjohtaja, opetusjohtaja, rehtorit, opiskelijat, vanhemmat, ept-koordinaattori</p> <p>Sivistystoimi, ept-koordinaattori, MAU-työryhmä</p> <p>Ept-koordinaattori</p> <p>Ept-koordinaattori</p>
Työikäiset	<p>Päihdehaittojen vähentäminen</p> <p>Työllisyyden edistäminen</p> <p>Hyvinvointia tukevien toimintojen lisääminen</p>	<p>Pakka-toimintamalli (yhteistyöfoorumi, ostokokeet päihdetilannekysely, tiedottaminen)</p> <p>Yhteistyömallien kehittäminen kaupungin te-palvelujen kanssa</p> <p>Vapaa-aikapalvelujen monipuolinen tarjonta ja saavutettavuus</p>	<p>Muutokset päihdetilannekyselyissä 2023, 2025</p> <p>Yhteistyö on alkanut ja mallit käytössä</p> <p>Tapahtumien määrä, tuotetut palvelut</p>	<p>Ept-koordinaattori ja muut järjestötoimijat</p> <p>Ept-koordinaattori</p> <p>Vapaa-aikapalvelut</p>

Kohderyhmä	Tavoitteet	Konkreetitset menetelmät	Arviointimittarit	Vastuutahot
	Tiedon lisääminen asenteisiin vaikuttamalla Rahapeliin pelaamisen vähentäminen	Tiedottaminen ja viestintä kaupungin somessa ja verkossa Terveysviestintä (hyvinvointiblogi)	Some-nostojen määrä ja näkyvyys kaupungin verkossa, verkkosivujen uudistus Blogi-kirjoitusten määrä ja sivuvierailujen määrä	Ept-koordinaattori
Ikääntyneet	Päihdehaittojen vähentäminen Rahapeliin pelaamisen vähentäminen Hyvinvointia tukevien toimintojen lisääminen Tiedon lisääminen asenteisiin vaikuttamalla	Pakka-toimintamalli käytössä (yhteistyöfoorumi, ostokokeet, päihdetilannekysely) Hyvinvointi-iltapäivät kylissä Hanke (Turun AMK) Terveysviestintä (hyvinvointiblogi)	Tapahtumien määrä Muutokset päihdetilannekyselyissä 2023,2025 Hankerahat saatu ja hanke käynnissä Some-nostojen määrä ja näkyvyys kaupungin verkossa, uudet verkkosivut käytössä, Blogi-kirjoitusten määrä, sivuvierailujen määrä	Ept-koordinaattori Ept-koordinaattori ja muut toimijat Ept-koordinaattori, järjestötoimijat, Turun AMK Ept-koordinaattori

4. Lähteet

Kouluterveyskyselyjen tulokset:

<https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>

Kunnan hyvinvointi ja elinvoima:

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140531/Kunnan%20hyvinvointi%20ja%20elinvoima%20tarvitsee%20lakis%c3%a4%c3%a4teist%c3%a4%20ehk%c3%a4isev%c3%a4%c3%a4%20p%c3%a4ihdety%c3%b6t%c3%a4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Laki ehkäisevästä päihdetyöstä:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150523?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ehk%C3%A4isev%C3%A4n%20p%C3%A4ihdety%C3%B6n%20>

Opas kunnille:

Markkula, J. Karlsson, N. Ollila, H. Strand, T (toim.). 2022. Ehkäisevä päihdetyö. Opas kunnille ja hyvinvointialueille. Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144684/URN_ISBN_978-952-343-825-5.pdf?sequence=4&isAllowed=y

STM:n päihde- ja riippuvuusstrategia:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163002/STM_2021_17.pdf?sequence=1&isAllowed=y

TerveSuomi-kysely 2024:

https://www.thl.fi/terveysuomi_verkkoraportit/kyselyosuus_kunnat_2023/index.html

THL:n toimintaohjelma vuoteen 2025:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163001/STM_2021_13_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Liite

Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön yhteistyöryhmä 1.8.2024:

Aaltonen Aleks, vanhempi konstaapeli, Lounais-Suomen poliisilaitos

Cattell Mari, työkykykoordinaattori, Salon klubitalo

Havia Heini, terveydenhoitaja, Varha

Heinonen Maisa, vastaava nuorisotyöntekijä, Salon kaupunki

Hildén Satu-Maarit, ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön koordinaattori, Yhteisöpalvelut Salon kaupunki

Ketamo Marika, perheohjaaja, Varha

Koski Kaisa, yksilövalmentaja, Nuorisopalvelut, Salon kaupunki

Kuustonen Johanna, psykiatrinen sairaanhoitaja, Varha
Kurlin Heli, ikäihmisten toiminnanohjaaja, Salon kaupunki
Lehti Birgitta, terveydenhoitaja, Varha
Metsäpelto Juhani, rehtori, Salon kaupunki
Nurmi Virpi, päiväkodin johtaja, Salon kaupunki
Ojansivu Marjaana, toiminnanjohtaja, Mieli Salon mielenterveys
Pölönen Päivi, kansalaisopiston rehtori, Salon kaupunki
Saarela Timo, liikunnanohjaaja, Liikuntapalvelut, Salon kaupunki
Salakari Jenni, toiminnanjohtaja, Salon klubitalo
Salvinen Maarit, sairaanhoitaja, Varha
Seppälä Salla, projektipäällikkö, Salon kaupunki
Tanska Hilpi, hyvinvointikoordinaattori, Yhteisöpalvelut, Salon kaupunki
Tuomisto-Lundberg Kati, osastonhoitaja, Varha
Vaskelainen Jenni, terveyden edistämisen asiantuntija, LSSY
Virkki Maria, kehittämispäällikkö, FinFami
Virtanen Annika, terveydenhoitaja, Varha
Vuoristo Antti, kuraattori, Varha
Wigren Nico, diakoni, Salon seurakunta
Åfelt Annu, johtava kuraattori, Varha